

GDJE I KAKO PRONAĆI NOVE DOBAVLJAČE?

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

dr. sc. Iva Tomić

Hrvatska udruga poslodavaca (HUP)

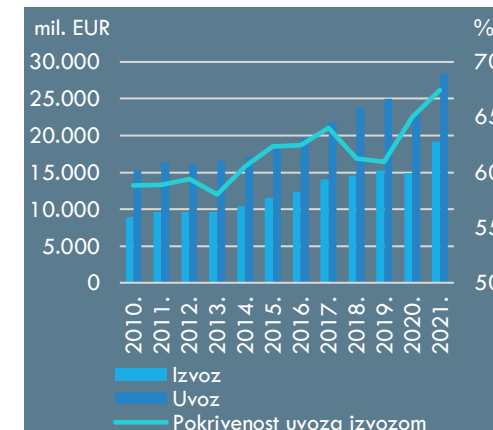
UVODNO

- Izražena uvozna ovisnost hrvatskog izvoznog sektora
 - Uvoz repromaterijala, sirovina, strojeva i opreme za proizvodnju za izvoz
- Poremećeni dobavni lanci kao posljedica pandemije Covid-19 dodatno potencirani ratom u Ukrajini i pratećim sankcijama Rusiji

➤ Kako i gdje pronaći alternativne izvore?

- Preko-kontinentalni?
- Europa?
- Regija?
- Hrvatska?

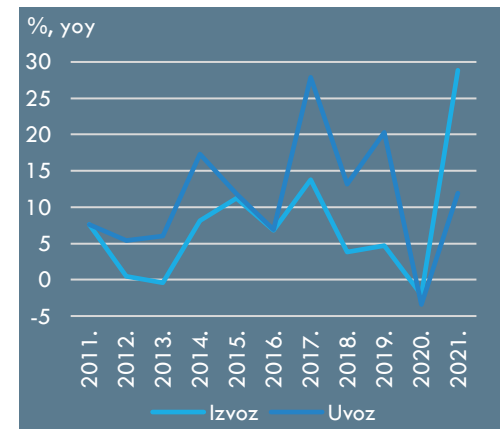
- HNB (2020.):
 - Udio izvoznika u ukupnom broju poduzeća povećan nakon ulaska u EU
 - Zbog rastućeg značenja MSP smanjila se koncentracija izvoza
 - Porast produktivnosti izvoznih poduzeća i smanjenje produktivnosti kod neizvoznika
 - Izvoznici su u pravilu i profitabilniji, isplaćuju veće plaće te posluju s nižim jediničnim troškovima rada

MALO BROJKE...

- Rast **robnog izvoza** na godišnjoj razini još od 2014. (uz kratki prekid u 2020.)
 - U strukturi dominiraju (2021.):
 - strojevi i prijevozna sredstva (22%), proizvodi svrstani prema materijalu (17%) te mineralna goriva i maziva (16%)
 - proizvodnja osnovnih metala i proizvodnja izrađenih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (11%), proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda (9%) te proizvodnja električne opreme (8%)
 - Italija (13%), Slovenija (13%) i Njemačka (11%)
- **Robni uvoz** raste po višim stopama – trend preokret u 2021. (29% vs. 12% yoy)
 - U strukturi dominiraju (2021.):
 - strojevi i prijevozna sredstva (25%), proizvodi svrstani prema materijalu (18%) te kemijski proizvodi (15%)
 - proizvodnja osnovnih metala i proizvodnja izrađenih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (11%), proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda (11%) te proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (9%)
 - Njemačka (15%), Italija (13%) i Slovenija (11%)

- Udio robnog izvoza u Hrvatskom BDP-u u 2021.: 27% (23% u 2019.)
- Udio izvoza usluga: 24% (28% u 2019.)
- Udio robnog uvoza u Hrvatskom BDP-u u 2021.: 45% (42% u 2019.)

ROBNA RAZMJENA IZMEĐU RUSIJE I EU ZEMALJA

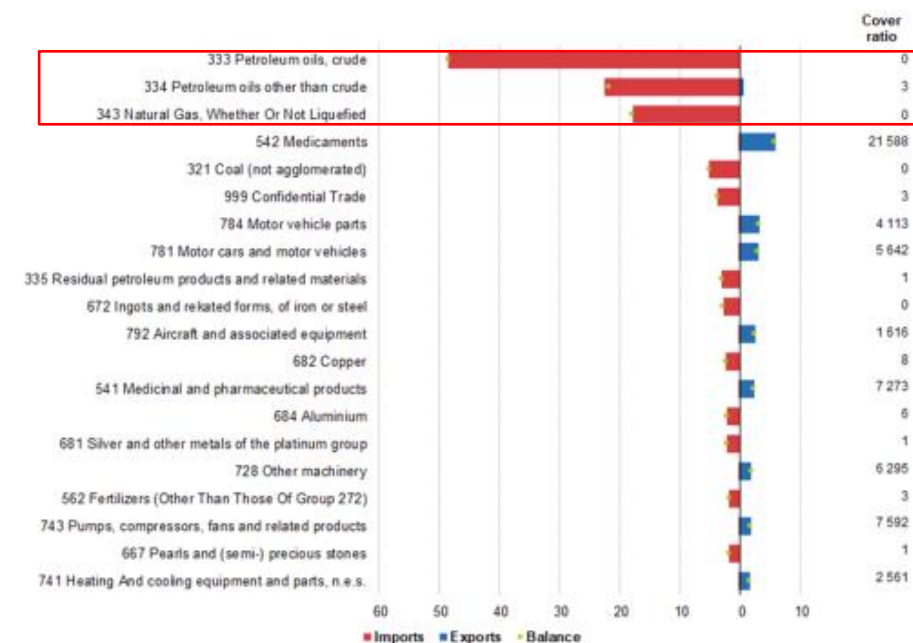
EU trade balance of goods with Russia, 2021
(€ million)

	€ million
Czechia	616
Slovenia	436
Sweden	244
Luxembourg	139
Malta	0
Cyprus	-25
Ireland	-40
Latvia	-52
Croatia	-285
Denmark	-830
Lithuania	-833
Portugal	-890
Estonia	-1 338
Austria	-1 643
Germany	-2 083
Romania	-2 159
Hungary	-2 420
Bulgaria	-2 547
Slovakia	-2 868
France	-2 907
Belgium	-3 356
Spain	-3 764
Greece	-4 091
Finland	-4 798
Italy	-6 288
Poland	-8 721
Netherlands	-18 717

Source: Eurostat (online data code: ext_st_eu27_2020sitc and DS-018995)

eurostat

Most traded goods between EU and Russia, 2021
(€ billion)

Note: While the trade balance provides information on the absolute value of trading positions, the cover ratio provides a relative measure that is based on the ratio (expressed in percentage terms) between the value of exports and the value of imports; if exports are higher than imports then the cover ratio will be above 100.

Source: Eurostat (online data code: DS-018995)

eurostat

- Najviše se uvozi nafta i plin, a najviše izvoze 'medikamenti'

ROBNA RAZMJENA IZMEĐU RUSIJE I EU ZEMALJA

EU imports of goods from Russia, 2021

	€ million	% of Russia in extra EU imports
Germany	28 856	6.6
Netherlands	26 684	7.1
Poland	16 725	17.1
Italy	13 984	7.0
France	9 299	4.6
Finland	8 550	38.8
Belgium	7 801	4.7
Spain	5 977	3.7
Lithuania	4 582	37.3
Greece	4 297	13.7
Slovakia	4 213	22.0
Hungary	4 131	12.0
Austria	3 692	8.4
Romania	3 160	11.7
Bulgaria	2 980	19.3
Czechia	2 978	6.3
Estonia	2 110	37.8
Latvia	1 983	35.8
Sweden	1 978	3.8
Denmark	1 852	5.5
Portugal	1 068	4.9
Ireland	580	0.9
Croatia	489	6.5
Slovenia	415	1.9
Cyprus	86	2.8
Luxembourg	16	0.7
Malta	9	0.4

Source: Eurostat (online data code: ext_st_eu27_2020sitc and DS-018995)

eurostat

EU exports of goods to Russia, 2021

	€ million	% of Russia in extra EU exports
Germany	26 774	4.2
Poland	8 004	11.1
Netherlands	7 967	3.7
Italy	7 696	3.1
France	6 392	2.8
Belgium	4 445	2.9
Finland	3 751	12.4
Lithuania	3 749	25.6
Czechia	3 594	9.6
Sweden	2 222	3.0
Spain	2 213	1.8
Austria	2 049	3.9
Latvia	1 931	30.4
Hungary	1 711	6.5
Slovakia	1 345	7.9
Denmark	1 021	2.0
Romania	1 001	5.0
Slovenia	852	5.4
Estonia	772	12.8
Ireland	540	0.5
Bulgaria	433	3.8
Greece	207	1.1
Croatia	204	3.4
Portugal	178	1.0
Luxembourg	155	5.7
Cyprus	61	2.6
Malta	8	0.6

Source: Eurostat (online data code: ext_st_eu27_2020sitc and DS-018995)

eurostat

- RH: 489 mil. eura
uvoz roba
 - 6,5% u
ukupnom uvozu
izvan EU
- RH: 204 mil. eura
izvoz roba
 - 3,4% u
ukupnom izvozu
izvan EU

POTENCIJALNI UTJECAJ RATA U UKRAJINI NA EU

- Oslanjanje Europe na **prirodni plin** i **sirovu naftu** iz Rusije, kao i ovisnost o Rusiji i Ukrajini za **ključne poljoprivredne proizvode**
 - Rusija i Ukrajina čine više od 25% svjetske trgovine **pšenicom** i više od 60% svjetskog tržišta **suncokretovog ulja** i 30% svjetskog izvoza **ječma**
 - Rusija je također veliki svjetski izvoznik **gnojiva** (utjecaj na prinose)
- Strateška ovisnost Europe o **kritičnim sirovinama**:
 - Rusija kontrolira čak 44% globalnih zaliha **paladija**, ključnog u uređajima za kontrolu onečišćenja za automobile i zrakoplovnu industriju
 - **Platina, titan** i **vanadij** iz Rusije koriste se u tehnologiji gorivih ćelija, vodika i 3D ispisa
 - Rusija je treći najveći svjetski dobavljač **nikla** koji se koristi za baterije električnih vozila, ali i u proizvodnji nehrđajućeg čelika, osnovne robe u brojnim industrijama
 - Ukrajina proizvodi oko 50% globalne ponude **neona** potrebnog u proizvodnji poluvodiča

POTENCIJALNI UTJECAJ RATA U UKRAJINI NA ROBNU RAZMJENU RH

- Ukupni robni **izvoz u Rusiju, Bjelorusiju i Ukrajinu** u 2021. iznosio 2,1 milijardu kuna ili **1,5% ukupnog hrvatskog robnog izvoza u 2021.**
 - Dominiraju **farmaceutski proizvodi**: trećina (33,4%) ukupnog robnog izvoza u te zemlje
 - uljano sjemenje i plodovi; razno zrnje, sjemenje i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana (19,6% ukupnog izvoza u Rusiju i 19,5% ukupnog hrvatskog izvoza u toj kategoriji u 2021.)
 - Ukupni robni **uvoz iz ove tri zemlje** iznosio 3,9 milijardi kuna ili **1,8% ukupnog hrvatskog robnog uvoza u 2021.**
 - Dominiraju mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi, koji uključuju **naftna ulja, ugljen i plin** s preko 60% ukupnog uvoza iz tih zemalja u 2021.
 - Uvoz **gnojiva** iz ovih zemalja je činio 12% ukupnog hrvatskog uvoza gnojiva u 2021.; **aluminij i proizvodi od aluminija** 11% ukupnog uvoza aluminija, **bakar i proizvodi od bakra** 9% ukupnog uvoza bakra, a mineralna goriva i dr. tek 8% ukupnog uvoza u toj kategoriji (drvo i proizvodi od drva; drveni ugljen: 4%)
- ***U nekim kategorijama proizvoda, odnosno sirovina, uvozno smo ovisniji o ovim zemljama u odnosu na naftu i plin!!!***

- Izvoz:
 - Rusija: 1,5 mlrd. kn ili 1,1%
 - Ukrajina: 0,4 mlrd. kn ili 0,3%
 - Bjelorusija: 0,1 mlrd. kn ili 0,1%
- Uvoz:
 - Rusija: 3,5 mlrd. kn ili 1,6%
 - Ukrajina: 0,3 mlrd. kn ili 0,2%
 - Bjelorusija: 0,1 mlrd. kn ili 0,04%

TERNATIVNI DOBAVLJAČI?

■ RH uvozu u 2021.

- Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi, koji uključuju **naftna ulja, ugljen i plin**
 - Azerbajdžan, Slovenija, Mađarska, SAD, Italija (tek nakon toga Rusija)
- **Aluminij i proizvodi od aluminija**
 - Slovenija, Rusija, Njemačka, Italija, Francuska
- **Bakar i proizvodi od bakra**
 - Bugarska, Italija, Njemačka (tek nakon toga Rusija)
- **Drvo i proizvodi od drva; drveni ugljen**
 - Austrija, BiH, Slovenija, Italija, Njemačka, ... (... , Rusija)
- **Gnojiva**
 - Italija, Srbija, Slovenija (tek nakon toga Rusija i Bjelorusija)

- **“Onshoring”**
 - preoblikovanje globalnih lanaca opskrbe više regionalnom, ako ne i lokalnom strukturom
 - može ponuditi vladama i poduzećima veću kontrolu i ukloniti nestabilnost inozemne ovisnosti

Fokus na postojeća tržišta?

TERNATIVNI DOBAVLJAČI?

- Najveći svjetski izvoznici u 2021.
 - **Aluminij**
 - Kanda, Rusija, Indija, UAE, Malezija, Norveška, Nizozemska, ...
 - **Bakar**
 - Čile, Peru, Australija, Indonezija, Kanada, Meksiko, Brazil, ...
 - **Drvo**
 - Kanada, Rusija, Švedska, Njemačka, SAD, Finska, Austrija, ...
 - **Gnojiva**
 - Rusija, Kina, Kanada, Maroko, SAD, Saudijska Arabija, Nizozemska, Belgija, ...
 - **Ugljen**
 - Australija, Indonezija, Rusija, SAD, JAR, Kanada, Kolumbija, Mongolija, ...
 - **Sirova nafta**
 - Saudijska Arabija, Rusija, Kanada, Irak, UAE, Sad, Norveška, ...
 - **Naftni plin**
 - SAD, Norveška, Australija, Katar, Kanada, Njemačka, Alžir, Belgija, ...

- “Friend-shoring”
 - reorganizacija kritičnih opskrbnih lanaca **zamjenom rizičnih stranih dobavljača s bliskim saveznicima i partnerima** može ponuditi pragmatično rješenje

Nova tržišta?

HVALA...

Iva Tomić

Hrvatska udruga poslodavaca (HUP)

iva.tomic@hup.hr

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca